

ŻYCIE W. S. M.

BIULETYN INFORMACYJNY

WARSZAWSKIEJ SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ, STOWARZYSZENIA „SZKLANE DOMY”, ODDZIAŁU ROBOTNICZEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ DZIECI NA ŻOLIBORZU

WARSZAWA

MAJ

1932 R

Przed Walnym Zgromadzeniem

W dniu 19 maja odbędzie się doroczne walne zgromadzenie członków Stowarzyszenia „Szklane Domy“.

W życiu każdej organizacji społecznej, zgromadzenie walne jest ważnym momentem. Specjalną wagę trzeba jednak przywiązywać do najbliższego walnego zgromadzenia naszego Stowarzyszenia.

Przedewszystkiem dlatego, iż rola i ciężar gatunkowy „Szklanych Domów“ tak znacznie wzrósł w porównaniu z okresem ubiegłorocznym, że fakt ten musi zaważyć na przebiegu tego zebrania. Ale co ważniejsza: obecny kryzys gospodarczy, świadczący niewątpliwie o upadku ustroju kapitalistycznego, przemożnym swym ciężarem leży na barki robotników i pracowników umysłowych. Lokatorzy domów Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej też nie mogli pozostać i nie pozostali w tyle w tej dziejowej tragedji.

Bezrobocie i nędza stają przed coraz to nowym członkiem naszej rodziny spółdzielczej. W tych warunkach zadania „Szklanych Domów“, niepomniernie wzrosną. Należenie doń miało dotychczas najczęściej charakter zapobiegawczy. W roku 1932 Stowarzyszenia „Szklane Domy“ będzie musiało natomiast **świadczyc** poważnej liczbie zrzeszonych w niem członków. Dla bezrobotnych starać się o pracę, za bezrobotnych płacić komorne, częściowo pożyczając, a częściowo bezpowrotnie wydatkując na ten cel duże sumy, starać się o środki na dożywianie dzieci, dla członków źle zarobkujących, a obarczonych dużymi rodzinami o obniżkę komornego dla tych rodzin i t. p.

Coraz bardziej rozwijająca się konieczność spotęgowania akcji społeczno - wychowawczej

Stowarzyszenia: koncerty, odczyty, kluby, biblioteka, czytelnia, orkiestry, widowiska teatralne i kinowe — wymaga już poważnej specjalizacji pracy kierowników naszej organizacji.

Wszystkie te zadania niewątpliwie potrafimy podjąć i w granicach możliwości rozwiązywać pod jednym warunkiem: zestrzeżenia wysiłków ogółu członków z pracami Zarządu Stowarzyszenia. „Stowarzyszenie wzajemnej pomocy“, tak brzmi nazwa naszej organizacji. Taki musi też być charakter całej naszej pracy i nastawienie ogółu członków, zarówno na najbliższym zgromadzeniu, jak i w ciągu roku normalnej kadencji przyszłego zarządu.

Nie mieszkamy jeszcze w idealnych „Szklanych Domach“, ale sprawiedliwa krytyka niewątpliwie musi dać należytą ocenę, bezinteresownej ideowej roboty całego zespołu — zwłaszcza tych cichych — współpracowników i współkierowników prac Stowarzyszenia w roku sprawozdawczym. Jeżeli na najbliższym walnym zgromadzeniu pod takim właśnie kątem widzenia przystąpimy do pracy, jeżeli będziemy pamiętać, iż w pracy „Szklanych Domów“ nie jest istotną przynależnością partyjną lub inną pracujących, jeżeli naczelna zasada samej istoty wzajemnej pomocy zmusi obradujących do pamiętania, iż łączące nas poważne cele, powinny być silniejsze nad dzielące nas drobne różnice, wówczas sprostamy powadze chwili i niewątpliwie ułatwimy sobie przeprowadzenie tak niezbędnej w roku nadchodzącym wzajemnej pomocy członków Stowarzyszenia „Szklane Domy“.

Stanisław Szwalbe.

Pięć lat pomocy wzajemnej

Pięć lat upływa od chwili założenia Stowarzyszenia „Szklane Domy”.

Pięć lat stałego rozwoju, rozrostu, kiedy każdy rok wnosił nowy dorobek działalności społecznej, nie tylko powiększając zastępy członków, lecz wzmacniając całą organizację, wymownie świadcząc o słuszności i żywotności zasad i idei przewodniej, którą wzięli za podstawę działania założyciele Stowarzyszenia.

Tą ideą przewodnią jest pomoc wzajemna, podstawowa zasada spółdzielczości.

W każdym przedsięwzięciu przebija zasada pomocy wzajemnej, a proletarjacki charakter instytucji stwierdza się otwarcie w każdej okoliczności, dając wyraz solidarności z ideą socjalizmu.

Pierwszym krokiem Stowarzyszenia było utworzenie biblioteki początkowo z darów zebranych od członków. Biblioteka rozwija się szybko, zdobywając nowych czytelników, zwiększając liczbę książek.

Pozatem od pierwszej chwili „Szklane Domy” swą działalność zwracają w kierunku zorganizowania pracy oświatowej, organizując koncerty, akademie, odczyty i t. p.

Imprezy te noszą zrazu charakter dorywczy, bowiem, rzecz znamienna, że wszyscy niemal mieszkańcy, z wyjątkiem bardziej uspołecznionych, wchodząc na teren Osiedla spółdzielczego, przez czas pewien zachowują rezerwę, jak gdyby trzymając się zdala, aż wreszcie prędzej czy później poddają się atmosferze pomocy wzajemnej i są zjednywani dla instytucji, społecznych Osiedla.

To też po pewnym czasie prowadzona z uporem, mimo pozornej obojętności członków, praca oświatowa zyskuje sobie stałą i wierną publiczność, zastępując dorywcze imprezy systematyczną i ciągłą działalnością odczytową na tematy społeczne, kulturalne i krajoznawcze. Wieczory te zostają z czasem urozmaicane stałymi występami orkiestr własnych „Szklanych Domów”.

Rozpoczęta w ten sposób praca oświatowa rozszerzona wkrótce przez pracę wychowawczą i opiekę nad dzieckiem, tak, aby nowe pokolenie, mogło wzrastać również w atmosferze pomocy wzajemnej. Łącznie z bratnią organizacją Robotniczym Towarzystwem Przyjaciół Dzieci otwiera przedszkole, a potem kolejno klasy coraz wyższe szkoły powszechnej, prowadzone wzorowo w myśl nowych metod pedagogicznych. W roku następnym te działy pracy stowarzyszenia usamodzielniają się przechodząc całkowicie pod kierownictwo Oddziału Żoliborskiego R. T. P. D.

Następna dziedzina — to pomoc materialna członkom. Już w roku 1929 „Szklane Domy” zawierają umowę z W. S. M., mocą której Spółdzielnia zobowiązuje się zasilac Fundusz Zapomogowy Stowarzyszenia wkładem w wysokości 1/4 zebranych przez „Szklane Domy” składek członkowskich, wzamian za to Stowarzyszenie przejmuje załatwienie wszelkich spraw związanych z zaleganiem w opłatach komornego przez lokatorów. Suma pożyczek udzielanych członkom stale wzrasta, chociaż do końca 1932 roku nie wyczerpuje jeszcze całego funduszu zapomogowego, który w tym czasie wynosił już 8737 złotych. W dobie kryzysu gospodarczego, którego ostrość w roku 1931 zarysowała się tak jaskrawo, fundusz przynajmniej nie wystarcza.

Wzrost zapotrzebowania pomocy na opłatę komornego, spłatę reszty wkładu mieszkaniowego, na kurację i w wypadkach losowych, zmusił Stowarzyszenie do zaciągnięcia pożyczki specjalnej. Dalszy wzrost tego zapotrzebowania stawia przed koniecznością znalezienia dodatkowego dopływu nowych funduszy. Zapoczątkowanym jest utworzenie kasy pożyczkowo-oszczędnościowej, powołanej do życia, jako odrębna spółdzielnia kredytowa, w skład której „Szklane Domy” wejdą jako członek założyciel.

Odmienne nieco forma pomocy wzajemnej to wyjednywanie zatrudnienia dla członków. W porozumieniu ze Związkiem Zawodowym Robotników Budowlanych udało się staraniem specjalnej Komisji, umieścić w roku zeszłym w pracy w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym 43 członków Stowarzyszenia jako, murarzy, cieśli, pomocy murarskiej i t. p. W bieżącym sezonie budowlanym, przy rozpoczęciu budowy IV C i VII kolonii, ponownie znajdzie zatrudnienie pewien zastęp członków pracujących w tym zawodzie, ponadto prace okresowe mniej stałe przy Administracji Osiedla są obsadzone, staraniem teje Komisji, przez członków Stowarzyszenia.

Również dziedzina współżycia mieszkańców Osiedla jest w pracy Stowarzyszenia ulepszana w myśl tych samych zasad. Składają się na nią różne imprezy towarzysko rozrywkowe, które stopniowo przełamują nieufność sąsiedzką, będącą zapewne w psychice członków Osiedla pozostałością poprzednich warunków zamieszkania w domach prywatnych, w otoczeniu ludzi najczęściej zupełnie obcych i niczem nie związanych.

Różne zabawy, wycieczki, uroczystości, akademie zwolna kruszą ów mur wzajemnych naj-

częściej nieusprawiedliwionych niechęci, a wala pomocą w tym względzie stały się utworzone kluby towarzyskie, grupujące osoby, które zbliżają wspólne zainteresowania a więc: klub kobiet, klub gier umysłowych, foto-klub, klub filatelistów, miłośników tańca, klub propagandy estetyki i piękna i wreszcie ostatnio zorganizowany klub esperancki.

Życie sąsiedzkie, kryjące w sobie wiele okazji do niechęci i starć wzajemnych i nieporozumień, ujęte zostaje w ramy określonej organizacji, jaką jest instytucja delegacji domowych. Delegacje związane są w Komisję Administracyjną, która podkreśla najsilniej zasadę pomocy wzajemnej również w tej dziedzinie organizowania samorządu mieszkańców Osiedla.

I wreszcie dalsze rozwinięcie zasady pomocy wzajemnej znalazło wyraz w utworzeniu z inicjatywy „Szklanych Domów” Międzystowarzyszeniowej Komisji Porozumiewawczej, zadaniem której jest — uzgadniać prace, działających na terenie Osiedla instytucji społecznych, wiązać ich z sobą w ten sposób, aby uzupełniały się wzajemnie, unikając powtarzań lub sprzeczności w dążeniach i planach.

Bilans pracy pięcioletniej zamykamy pozytywnymi wynikami; które upewniają, że ogrom pracy, oczekującej jeszcze wykonania, będzie zwycięsko zrealizowany, a idea pomocy wzajemnej w dalszym ciągu zasłużone święcić będzie tryumf.

Kazimierz Nowicki.

1931

Jeśli zsumować wyniki działalności Stowarzyszenia „Szklane Domy” za rok ubiegły, jedno uderza nas przedewszystkiem, oto szybki wzrost tej organizacji. Zaznaczył się on nie tylko przez wzmocnienie osiągniętych zdobyczy, lecz przez ciągłe tworzenie nowych działów, w kierunku rozszerzenia zakresu pracy kulturalno - oświatowej.

Z organizacji o stosunkowo szczupłym zasięgu wpływów, rok 1931 przekształcił nasze Stowarzyszenie na instytucję silną liczebnie i organizacyjnie, a można zaryzykować twierdzenie, uczynił je czynnikiem bodaj że najważniejszym w życiu Osiedla.

Zawdzięczając szczęśliwemu doborowi osób kierujących pracami Stowarzyszenia, czy też napływowi nowych członków bardziej cennych dla naszej działalności, których ilość wzrosła z 372 osób przez rok 1931 do 531 (obecnie 642 osoby), szybki wzrost znaczenia i powagi instytucji oraz prowadzonych przez nią prac staje się niezaprzeczalnym.

Nic nie jest zagubione z dorobku lat ubiegłych, przeciwnie, każda gałąź pracy wzmocniono i rozbudowano.

Aby się o tem przekonać, spójrzmy kolejno na stan poszczególnych działów.

Zacniemy od najwcześniejszej komórki, którą Stowarzyszenie stworzyło na samym wstępie swego istnienia i która rozwija się stale.

Jest nią

BIBLIOTEKA

Obecnie ilość książek osiągnęła liczbę 5.000 dzieł, przyczem w ciągu roku 1931 przybyło 884 tomów. Wszystkie nowości beletrystyczne są zaraz nabywane, to też ten dział jest najbardziej zasobny, gdyż posiada 3051 dzieł, następ-

nie pod względem liczebności rośnie dział książek dla młodzieży 587 dzieł, dalej społeczno-naukowych 808 dzieł i w obcych językach różnej treści 236 dzieł.

Ilość czytelników wzrosła w r. ub. o 101 osób, t. j. o 25%, dochodząc do 512 osób, zaś na 1 maja b. r. do 584 osób.

Wydano książek w ciągu roku 13.559 przez czas 247 dni, 9.601 osobom, w tej liczbie beletrystycznych 11.636, dla młodzieży 1.435, innych 488.

Biblioteka mieści się w osobnym lokalu, zajmowanym ponadto przez Stowarzyszenie na czytelnię i pokoje klubowe.

W Bibliotece jest zatrudnionych 18 osób personelu pracującego honorowo, a składającego się z większości z młodzieży, zamieszkującej Osiedle. Na czele stoi inż. K. Tołwiński, założyciel biblioteki oraz Komitet biblioteczny, skład którego był następujący: Z. Hryniewicz, I. Szemplińska, Cz. Szwalbe, J. Goutt, T. Michalski i T. Lipiński.

Biblioteka jest dostępna dla każdego członka Stowarzyszenia darmo i czynna w dni powszednie od godz. 17-ej do godz. 18 m. 30.

CZYTELNIA PISM

która się mieści w lokalu przy bibliotece, posiada 18 czasopism (obecnie 24), w tej liczbie 5 pism codziennych, 9 tygodniowych, 4 innych. W ciągu 273 dni z czytelnia użytkowało 4.868 czytelników, czyli przeciętnie dziennie 18 osób.

Czytelnia czynna jest w ciągu całego tygodnia w godz. od 17-ej do 22-ej, w niedzielę od 11 do 13-ej i dostępna jest dla każdego członka Stow. lub abonenta biblioteki.

Dyżury w czytelnia pełnili: ob. J. Michalska, Kantorska, J. Mazurkiewicz, P. Bartoszewicz.

Następny dział pracy, od dawna czynny i stale rozwijający się, to

KOMISJA POMOCY I OPIEKI

Jej to zadaniem jest udzielanie pomocy materialnej członkom, znajdującym się w ciężkich warunkach finansowych. Jej również obowiązkiem ułatwianie w znalezieniu pracy przy budowie domów W. S. M.

Komisja w roku 1931 odbyła 37 posiedzeń, udzielając pożyczek w 133 razach (98 osobom) na sumę zł. 15.524.10. W tej liczbie pożyczki komorniane wynoszą 66% całej sumy, chorobowe 14%, na zakup narzędzi pracy 5% i pozostałe 10%.

Jeśli uwzględnimy sumę zadłużenia na dzień 1.I 1931 r., która wynosiła zł. 4.170.65, to zestawienie tych cyfr, wykazując czterokrotny wzrost, jest wymownym wyrazem wyętej akcji pomocy, jaką Stowarzyszenie w r. ub. przeprowadziło. Nadmienić trzeba, że w ciągu roku wpłynęło spłat na sumę zł. 6.835, co stanowi mniej, niż połowę sum wypłaconych. Stan na 31.XII 1931 r. wyniósł zł. 12.859,75. Naogół członkowie zaciągnięte pożyczki spłacają powoli i niezbyt systematycznie, co utrudnia prowadzenie akcji pomocy materialnej, chociaż wzmoczone zapotrzebowanie tej pomocy ze strony członków, zmusiło Zarząd Stowarzyszenia do zaciągnięcia w początku r. 1932 na ten cel pożyczki w wysokości 5.000 zł. i skłania do intensywnych poszukiwań dalszego kredytu.

Komisja, dzięki staraniom poczynionym w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym, zatrudniła 43 członków przy budowie domów W. S. M., o czym nadmieniliśmy w artykule poprzednim biuletynu.

Komisja ponadto udzieliła 83 członkom poważnych ulg w opłacie za pranie w Centralnej Pralni, stosując najwyższe, bo 50% zniżki dla 30 członków bezrobotnych, 30% dla 53 członków mało zarabiających.

Również szereg członków korzystało z ulg w opłatach za naukę i dożywianie dzieci w szkole i przedszkolu RTPD. na Żoliborzu.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNO-OŚWIATOWA.

może najwięcej wykazała siły rozpędu i energii.

Urządzono w ciągu roku 16 odczytów, na różne tematy społeczne, artystyczne, aktualne i oświatowe, skupiając 1280 słuchaczy i wytwarzając wierny zastęp szczerze interesujących się pracą oświatową, o czym świadczą żywe dyskusje, wyłaniające się na tematy zaczerpnięte z treści wygłaszanych odczytów.

W drugiej połowie sezonu odczytowego, t. j. już w roku bieżącym, akcja prowadzona jest nadal bez przerwy, zyskując prawo obywatelstwa w życiu Osiedla.

DZIAŁALNOŚĆ KONCERTOWA.

Szerzenie zamiłowania do muzyki, była i jest zawsze docenianą przez Stowarzyszenie. W okresie pięcioletnia urządzono 30 koncertów, w których brali udział wybitni artyści stolicy, a mianowicie: T. Mankiewiczówna, L. Szczepańska, L. Bielewiczowa, M. Wiłkomirska, A. Gorecka, K. Wiłkomirski, L. Dworakowski, W. Szymański, K. Kamiński, B. Jakowenko, E. Wojakowski, T. Gocłowski, W. Górecki, W. Stankiewicz, A. Stromberg.

Ponadto salonowy zespół orkiestry Opery pod dyr. P. Klajndiesta i P. Jaworskiego.

Wielka popularność tych koncertów przyczyniła się w dużej mierze do zorganizowania własnych orkiestr: dętej i mandolinistów, które pod fachowym kierownictwem M. Rogowczenki, H. Rzewnickiego i F. Kwiatkowskiego, doskonała się coraz więcej.

W okresie sprawozdawczym kierownikiem muzycznym z ramienia Zarządu był F. Kwiatkowski. Gospodarzem orkiestr B. Malinowski.

Obie orkiestry są pod Zarządem Komisji Muzycznej, która wytycza ogólny kierunek prac. Na czele Komisji stał niedawno zmarły, a oddany tej pracy całkowicie T. Rawicz-Lipiński i obecnie przewodniczący Komisji J. Szemiót.

Orkiestry brały czynny udział we wszystkich imprezach zabawowych i kulturalno-oświatowych Stowarzyszenia, pracą swą utrwalając i pogłębiając umuzykalnienie wśród ogółu mieszkańców Osiedla. W krótkim czasie występy orkiestr cieszą się zasłużoną popularnością, miarą której może być powodzenie urządzonego w dn. 5.10 1931 r. koncertu orkiestry dętej, który zgromadził zgórą 150 słuchaczy miłośników dobrej muzyki.

Liczebność członków orkiestr dwukrotnie wzrosła, dochodząc do 26 osób. Repertuar powiększył się do kilkudziesięciu utworów muzycznych. Lekcja odbywają się 4 razy w tygodniu. Ponadto orkiestra dęta posiada 9 uczniów w tej liczbie 7 z pośród młodzieży z Osiedla.

Orkiestry brały udział w 16 odczytach i nadto w koncercie, zabawie i wycieczce, akademii 1-o majowej i akademii spółdz. organizowanych przez Stowarzyszenie.

Udział orkiestr w podobnych imprezach w roku bieżącym okazał się jeszcze bardziej znaczny, ze względu na powiększający się repertuar własny orkiestry.

Orkiestra dęta brała czynny udział w uroczystości ku czci straconych na stokach Cytadeli.

W ostatnim kwartale 1931 roku, powołano do życia szereg klubów, zadaniem których jest skupianie osób według bliskich im wspólnych zainteresowań i w ten sposób tworzyć zbliżenie towarzyskie, które zdawna już było celem zabiegów i starań władz Stowarzyszenia.

Próby dały wyniki pomyślne. W niedługim stosunkowo czasie utworzono następujące kluby, których dorobek kolejno rozpatrzemy.

KLUB GIER UMYSŁOWYCH.

Utworzony 27.10 1931 r. zgrupował miłośników gry w szachy, warcaby, domino, karty (preferans i bridge), ping-pong; posiada 30 członków i 5 gości stałych.

Dotychczas zorganizował 2 turnieje szachowe i wancabowe, rozegrał 3 mecze szachowo-warcabowe z innymi klubami z poza Osiedla.

Klub stale powiększa ilość członków i w roku bieżącym projektuje rozegrać 6 spotkań z innymi zespołami oraz zorganizować kurs gry w szachy dla początkujących.

Zarząd klubu stanowią: J. Mazurkiewicz, J. Brauliński, P. Bartosiewicz, A. Kasperek i F. Zajączkowski.

Składka członkowska wynosi 50 gr. (ma zostać niższa do 30 gr.) miesięcznie. Członkowie przedstawienia wzajemnie swoich prac.

FOTOKLUB.

Czyli klub miłośników fotografii i fotografiki, również wykazał swą żywotność. Utworzony 13.11 1931 r., jednoczy 20 członków w tej liczbie kilkunastu początkujących i kilku zaawansowanych amatorów. Posiada własne, choć zupełnie laboratorjum, własny aparat do zdjęć oraz ciemnicę i powiększalnię.

Klub urządził kurs fotografii dla początkujących, ponadto wygłoszono cały szereg pogadarek, dotyczących zarówno strony estetycznej, jak i technicznej fotografii.

Stale odbywają się piątkowe zebrania klubowe dla wspólnej pogawędki, wymiany zdań i przedstawienia wzajemnie swoich prac.

Klub projektuje urządzenie wspólnie z Polskim Towarzystwem Fotograficznym, wystawy prac wybitnych fotografów polskich.

Zarząd klubu stanowią K. Golecki. Cz. Jaxa-Bykowski, K. Bogucki i R. Sonnefeld.

KLUB PROPAGANDY ESTETYKI I PIĘKNA.

Założony w dniu 10.10 1931 r. pod nazwą tymczasową klubu „estetów”, ustalił wkrótce swą nazwę jak wyżej wymieniono, rozszerzając zakres swej działalności. Klub liczy członków 19. Rozpoczął swą działalność od urządzenia wieczoru inauguracyjnego 21.11 r. ub., połączonego z tańcami. Wszedł w kontakt z Poradnią racjonalnego zarządzania wnętrz „Moje Mieszkanie”, delegując swych stałych przedstawicieli.

Następnie klub brał udział w organizowaniu balu Sylwestrowego.

W dniu 7.2 zorganizował wielką zabawę taneczną, oraz brał udział w urządzeniu Akademii — koncertu ku czci zmarłego T. Rawicz-Lipińskiego.

Ponadto w dn. 14.4 klub zorganizował wielki koncert z udziałem pierwszorzędnych artystycznych sił stolicy.

W początkach maja była urządzona wycieczka do Puszczy Kampinoskiej, celem wyboru terenu na projektowaną na dzień 22.5 wycieczkę klubową.

Klub wysunął inicjatywę urządzenia na terenie Osiedla W. S. M. wystawy pod nazwą „Osiedle Spółdzielcze”, dla zobrazowania dotychczasowego dorobku pracy społecznej i kulturalnej organizacji działających na terenie naszego Osiedla. Myśl urządzenia wystawy została przejęta przez Międzysztażowniczą Komisję Porozumiewawczą, do dalszego zrealizowania.

W okresie sprawozdawczym zarząd klubu stanowili T. Michalski, Z. Jaxa - Bykowska, L. Szwalbe. Obecny zarząd składa się z osób: T. Michalskiego, L. Zmiętyderowej i T. Gocłowskiego.

Składka miesięczna wynosi 1 zł.

KLUB KOBIET.

Bardzo dobrze pracującym Klubem, zorganizowanym przez „Szklane Domy”, przy współudziale działaczek z Koła Czynnych Kooperatystek, jest niezawodnie Klub Kobiet. Klub ten jest miejscem, w którym nie tylko można przeczytać wszystkie czasopisma kobiece, a nawet zabierać je do domu (pod kontrolą), nie tylko usłyszeć piękne poezje, wygłaszane przez członkinię naszą, artystkę teatru im. St. Żeromskiego, ob. Kopijowską, ale jest siedliskiem poważnej pracy oświatowej wśród kobiet. W Klubie tym kobiety uczą się, odpoczywając od zajęć domowych, bowiem wszystkie żywotne sprawy, interesujące bezpośrednio kobietę, są w nim omawiane. Tam powstają wartościowe i pożyteczne inicjatywy, tam są obmyślane projekty prac, prowadzonych przez inną instytucję kobiecą, działającą na naszym terenie, mianowicie: Koło Czynnych Kooperatystek, która do instytucji z Klubem Kobiet jest w jaknajściślejszym kontakcie i współpracy.

Charakterystyką działalności Klubu są choćby tytuły pogadarek i odczytów przezeń zorganizowanych, a mianowicie: Nowa Ustawa Małżeńska, O powszechnem rozbrojeniu, O regulacji urodzin, O wyborze zawodu po ukończeniu szkoły powszechnej, O opiece społecznej w kraju i zagranicą, Abramowski — spółdzielca, Małżeństwo a moralność, itp.

Jesteśmy spokojni, że Klub ten cieszyć się będzie coraz większym rozwojem.

Gospodynią Klubu jest p. J. Świącicka.

KLUBY: FILATELISTYCZNY I ESPERANCKI

założone zostały w roku bieżącym, zjednując również pokaźną ilość członków. Wzmiankujemy tylko o tem dla zaznaczenia, że akcja two-

zenia zbliżenia towarzyskiego przez organizowanie drobniejszych ośrodków towarzyskich w klubach znalazła i nadal znajduje dobre przyjęcie wśród członków.

KINO

stało się już nietylko rozrywką, lecz potrzebą dla wielu mieszkańców Osiedla. Początkowe trudności, na jakie rozwój kina natrafiał, zostały w drugiej połowie roku 1931. opanowane i gospodarka finansowa kina osiągnęła wymaganą równowagę. Dobór filmów, jak również dobra ilustracja muzyczna zyskały stałą publiczność, przyczem frekwencja nie umniejsza się mimo to, że na Żoliborzu otwarte zostało jeszcze jedno kino prywatne.

W roku 1932 nasze kino zostało udźwiękowione.

Dążeniem zarządu kina (spółka kinowa jest jednostką autonomiczną) jest uzyskanie dużej sali, któraby mogła objąć wielokrotnie liczniejsze zastępy publiczności. Jest to możliwem, o ile da się wykorzystać na ten cel dobudowa-

na część kotłowni, nadająca się na podobny użytek.

W ten sposób pokrótce przedstawiają się wyniki naszej pracy za rok 1931. Uzyskane rezultaty powinny stać się i staną się bodźcem dla Zarządu i współpracujących z nim zastępem członków do wyteżenia dalszej energii i zdobywania nowych terenów dla naszej rosnącej i krzepnącej wciąż organizacji, umacniając podwaliny spółdzielczości w Osiedlu.

W roku sprawozdawczym Zarząd Stowarzyszenia stanowili: St. Szwalbe, przewodniczący, T. Rawicz - Lipiński, viceprzewodniczący, J. Szemiót, vice-przewodniczący, K. Nowicki, sekretarz, T. Michalski, skarbnik, B. Małinowski, gospodarz, F. Kwiatkowski, A. Fotek, oraz zastępcy: B. Hubrich, M. Zdanowska, F. Socha - A. Mickiewicz.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli: K. Tołwiński, przewodniczący, J. Mazurkiewicz, L. Dobrzelewski.

Zarząd w czasie swej kadencji odbył 17 posiedzeń, Prezydium Zarządu 7 posiedzeń.

Założenie kamienia węgielnego pod budowę VII kolonii

Rada Nadzorcza i Zarząd W. S. M. zapraszają wszystkich członków Spółdzielni na uroczystość założenia kamienia węgielnego pod budowę **nowej Siódmej** kolonii na Żoliborzu. Uroczystość odbędzie się w sobotę 21 maja

o godz. 14-ej na placu budowy (naprzeciwko Centralnej Kotłowni Osiedla, wejście od ul. Marymonckiej). Zapewniony udział orkiestry „Szklanych Domów”. Uroczystość będzie sfilmowana.

Ku czemu idziemy

Pisać szkic programu działalności „Szklanych Domów” na nowy okres roczny, do następnego walnego zgromadzenia — to rzecz i łatwa i trudna zarazem. Co należy do naszych obowiązków, jaki jest zakres naszego działania, jaki jest, a jeżeli nie jest, to **powinien być**, zasięg naszych wpływów — o tem informuje najlepiej nasza nazwa: „Stowarzyszenie WZAJEMNEJ POMOCY lokatorów W. S. M.”

Jakże szerokie widnokreśli otwierają się przed nami! Nie powinno być właściwie żadnej sprawy interesującej poszczególnego mieszkańca naszego Osiedla, która by nie interesowała naszego Stowarzyszenia wzajemnej pomocy. Wszystko, co dotyczy naszych członków zarówno z zakresu spraw gospodarczych, jak i życia kulturalnego i towarzyskiego, wszystko, co stanowi przedmiot ich smutku, czy radości, **powinno równocześnie być przedmiotem zainteresowania i szczerzej troski ze strony naszego Stowarzyszenia.**

Przy takim pojmowaniu naszych obowiązków, czyż nie słusznie powiedzieliśmy na wstępie, że nakreślenie programu pracy rocznej „Szklanych Domów” jest rzeczą i łatwą i trudną równocześnie. **Łatwą** jeżeli chodzi o wytyczenie linii naszego postępowania i ogólnych ram pracy — **trudną** jeżeli chodzi o szczegóły, których przewidzieć nie sposób.

Postarajmy się jednak w głównym zarysie zdać sobie sprawę z zadań, które przed nami stoja.

Wydaje mi się rzeczą — niestety — pewną, że troska o warunki materialne naszych członków wybije się na pierwszy plan naszej działalności. Zgórą rok temu ob. **Jan Strzelecki** w odczycie urządzonym staraniem Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszaniowej na temat finansowania budownictwa mieszkań robotniczych, wysunął szereg postulatów natury finansowej (obniżenie oprocentowania pożyczek budowlanych, przedłużenie okresu amortyzacyjne-

go i t. d.) — od spełnienia których jest uzależnione budownictwo **tanich** mieszkań, dostępnych dla ludności pracującej.

„Jeżeli tego nie uczynimy — temi słowy zakończył ob. Strzelecki swój referat — nie posuniemy sprawy budowy mieszkań robotniczych ani o krok naprzód. Powiem więcej, **robotnicy będą zmuszeni opuścić te nowe mieszkania**, w których ulokowali się obecnie w nadziei na reformę ustawodawstwa”...

Rzeczywistość dzisiejsza przyznała, niestety, w pełni słuszność temu pesymistycznemu pogładowi!

Jak ze sprawozdania W. S. M. za rok 1931 wynika, wśród członków i lokatorów naszej spółdzielni mieszkaniowej nastąpiło wyraźne przesunięcie: dopływ nowych członków zśród robotników zmalał, wielu musiało się wyprowadzić; ponadto panuje wewnątrz spółdzielni silny ruch migracyjny: przenoszenie się z mieszkań większych (kilkoiżbowych) do najmniejszych (półtoraizbowych), stanowiących naszym zdaniem o wiele **mniej**, niż dopuszczalne ze względów społecznych minimum mieszkaniowe dla rodziny robotniczej.

Na tem ponurem tle, działalność samopomocowa ze strony „Szklanych Domów” rozumie się sama przez się. Wielu naszych członków musiało z niej — niestety — korzystać w roku 1931 i w pierwszej połowie roku 1932 — nic nie wskazuje na to, by w nowym naszym roku sprawozdawczym stosunki pod tym względem uległy zmianie na lepsze.

Sprawa komornego to jednak tylko **jedna** sprawa gospodarcza naszych członków. Obok niej piętrzy się, zwłaszcza przed bezrobotnymi **cała góra potrzeb materialnych**, w których zaspokojeniu będziemy musieli w miarę naszych sił i możliwości współuczestniczyć.

Dalszą poważną troską naszego stowarzyszenia było i pozostanie nadal, **wyszukiwanie pracy** dla członków.

Wielkiego wysiłku będzie trzeba, aby temu zadaniu sprostać.

W takich warunkach, z natury rzeczy nasza działalność **kulturalna** będzie musiała ograniczyć się jedynie do takich imprez, których urządzenie nie będzie połączone ze znacznieszymi kosztami — wszystkie bowiem zasoby musimy skierować na bezpośrednią walkę z niedoborami materialnymi członków. Przyjdzie nam to względnie łatwo, gdyż Osiedle nasze uzyskało w ostatnim czasie **nową poważną pozycję kulturalną**, zorganizowaną przy naszej pomocy, ale istniejącą samoistnie — **teatr imienia Stefana Żeromskiego**, prowadzony przez znakomitą artystkę p. **Irenę Sołską**. Teatr zorganizował się jako **spółdzielnia pracy**, jest więc w całym tego słowa znaczeniu naszą bratnią instytucją.

Również **Kino**, czynne w sali I kol. utrwaliło swój byt i ciesząc się poparciem mieszkańców Żoliborza — zwłaszcza młodzieży i dzieci — jest poważnym narzędziem pracy kulturalnej w naszym ręku. W bieżącym roku sprawozdawczym zostanie położony nacisk na dobór programów, zmierzający do tego, by z naszego kina uczynić jaknajpoważniejszą placówkę społeczno - wychowawczą.

Odczyty czwartkowe „Szklanych Domów” zjednały sobie powszechne uznanie, nie wymagają przeto jakichś reform zasadniczych. Trzeba będzie jednak zakupić t. zw. epidjaskop, który umożliwi znacznie bogatsze ilustrowanie prelekcji.

Orkiestra, a raczej **orkiestry** „Szklanych Domów” — dęta i mandolinistów, będą pracowały nad wydoskonaleniem się artystycznym i — tak sądzimy — już niedługo staną się naszą dumą. Już dziś dużo zawdzięczamy ofiarnej pracy naszych muzyków, w miarę rozwoju Osiedla, będą przed nimi stawały coraz to nowe zadania.

Biblioteka i czytelnia stanowią już obecnie poważny księgozbiór, liczący ponad 5 tysięcy książek. Zarząd biblioteki i komisja biblioteczna dołożą wszelkich starań, aby i na przyszłość utrzymać rękę na pulsie życia umysłowego i dostarczyć czytelnikom wszystkich wartościowych książek, tak beletrystycznych, jak i naukowych, oczywiście w granicach naszych, więcej, niż skromnych możliwości.

Nowem ogniwem w naszej pracy samokształceniowej powinny się stać **Kursy dla dorosłych z rozmaitych dziedzin wiedzy**. Aby możliwie najtrafniej dobrać przedmiot nauki, zostanie niebawem rozpisana **ankieta**, w której na ten temat wypowiedzą się nasi członkowie i mieszkańcy naszego Osiedla.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, tak i obecnie będą „Szklane Domy” współpracowały z **Administracją Osiedla** nad najbardziej celowym i ekonomicznym eksploatowaniem naszych urządzeń gospodarczych, oraz z Robotniczym Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, w zakresie pracy nad wychowywaniem młodego pokolenia.

Już z tego pobieżnego prześladu widać, że **pracy będziemy mieli dosyć**. I jedno jeszcze. Pod brzemieniem strasznego kryzysu załamują się i pękają wszvstkie niemal przesła życia gospodarczego w Polsce. Skutki katastrofalnej gospodarki kapitalistycznej dają się we znaki całemu światu. Nie my będziemy ten „gasnący świat” ratować przed załogą. Niech ginie! — **Musimy jednak z chaosu, który panuje i z burzy, która nadciąga, wynieść nienaruszoną naszą wiarę w lepszą przyszłość, którą zbudować można tylko własnymi rękami**.

Budujmy ją i w tym skromnym zakresie, w którym to jest możliwe w naszych „Szklanych Domach”!

Wiesław Wöhnout.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

B I L A N S

Stowarzyszenia „Szklane Domy“ z dn. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA

Kasa	529,92
R-k Bieżący w W. S. M.	728,06
Udział w W. S. M.	250,—
Wkład mieszkaniowy	1,150,—
Udział we Spółce kino „Żoliborz“	4,691,25
Ruchomości własne	6,110,36
Ruchomości z F. Społ. Wydaw	3,308,90
Biblioteka	4,596,—
Pożyczki z Funduszu Zapomogowego	12,859,75
Dłużnicy	943,31
Razem	35 167,55

PASSYWA

Fundusz zapomogowy	14,463,47
Fundusz Społeczno-Wychowawczy	8,390,—
Wierzyciele	7,800,—
Majątek na 1/I 31	4086,99
Przyrost na 31/II „	358,17
Razem	35,167,55

Przewodniczący Zarządu:

(—) ST. SZWALBE

Komisja rewizyjna:

(—) K. TOŁWIŃSKI

(—) H. MUZURKIEWICZ

(—) L. DOBRZELEWSKI

Skarbnik:

(—) TADEUSZ MICHALSAI

RACHUNEK DZIAŁALNOŚCI ZA ROK 1931.

WPLYWY:

Składki członkowskie	8079,50
Wpisowe	216,50
Dopłata od W. S. M. na Fund. Zapomogowy	2460,89
Zbrane na bibliotekę	1571,68
Dochody z imprez	1501,44
Ofiara rej. Nowickiego na cele społeczne	1200,—
Różne wpływy	128,96
Razem	15158,97

WYDATKI:

Czynsz za lokale	2542,—
Utrzymanie i remont lokali	250,17
Materiały piśmienne, książki buchalteryjne, druki i ogłoszenia propagandowe	580,85
Wydatki personalne	480,—
Prenumerata pism	252,55
Wydatki na orkiestrę	789,44
Na dożywianie dzieci i ulgi szkolne	200,—
Wydatki na imprezy	1268,78
Wydatki na radio	44,60
Wydatki na akademje 1.V i 14.VI	127,—
Wydatki różne	408,69
Przelano na Fundusz Zapomogowy	5154,05
Amortyzacja biblioteki	1149,—
Amortyzacja ruchomości własnych	1138,11
Za utrzymanie ruchomości z Fund. Wych.	415,56
Razem	14800,80
Przyrost majątku za 1931 rok	358,17
Razem	15158,97

RACHUNEK BIBLIOTEKI.

Wartość bilansowa biblioteki na dz. 1.1.1931 r.	3224,95
Zakup i oprawa książek	2520,05
Razem	5745,—
Amortyzacja	1149,—
Wartość biblioteki na dz. 31.XII.1931 r.	4596,—

RACHUNEK POŻYCZEK.

Stan na 1.1.1932 r.	4170,65
Udzielono pożyczek w roku 1931 na	15524,10
Razem	19694,75
Zwrócono pożyczek w ciągu 1931 r.	6835,—
Stan na 31.XII.1931 r.	12859,75

RACHUNEK FUNDUSZU ZAPOMOGOWEGO.

Stan na dzień 1.1.31 r.	8737,32
½ wpływów składek członkowskich na 31 r.	2693,16
Dopłata W. S. M. (równa ½ skl.) za 1931 r.	2693,16
i za IV kw. 1930 r.	547,83
Razem	14671,47
Wydano zapomóg w 1931 r.	208,—
Stan na 31.XII.1931 r.	14463,47

30.IV 1932 r. (—) TADEUSZ MICHALSKI
skarbnik

PRELIMINARZ BUDŻETOWY

Funduszu zapomogowego Stow. Lokat. W. S. M. „Szklane Domy“
na rok 1932

WYDATKI

1	Zwrot pożyczek	9.678,—
2	Powiększenie funduszu w roku 1932	9.322,—
	Razem	19.000,—

WPLYWY

1	Pożyczki przewidywane za r. 1932	18.000,—
2	Zapomogi bezwrotne	1.000,—
	Razem	19.000,—

Przewodniczący Zarządu
(—) ST. SZWALBE

Skarbnik
(—) TADEUSZ MICHALSKI

PRELIMINARZ BUDŻETOWY
Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Lokatorów W. S. M.
„Szkłane Domy” na 1932 r.

WPŁYWY

WYDATKI

1	Składki: $(930 \times 4) + (1185 \times 8) + (800 \text{ zaległości}) =$	14.000.—	1	Lokale: 1) część społeczna 2.400.— 2) lokal Nr. 82 — 852.— i 3) lokal w II kol. 360.—	3.612.—
2	Dopłata W. S. M. $\frac{1}{3}$ składek $14.000 : 3 =$	4.666.—	2	Sprzątanie	600.—
3	Wpisy 150×1	150.—	3	Światło	600.—
4	Pożyczka w W. S. M.	5.000.—	4	Opał	500.—
5	Koszta manipulacyjne $15 \times 12 \times 1,50$	270.—	5	Subsydjum bibliotece	3.600.—
6	Zwroty za blankiety podaniowe	10.—	6	Utrzymanie czyteln.	850.—
7	Dochody z Kina	96.—	7	Orkiestra	3.800.—
8	Monopol Tytoniowy, dopłata za dzieci pracowników w szkole i przedszkolu	1.000.—	8	Wydatki na odczyty	500.—
9	Dochody z imprez (ogólne zabawy, wycieczki, loterie i t. p.)	500.—	9	Utrzymanie różnych kursów	2.000.—
10	Z odczytów $25 \times 15 =$	375.—	10	Koszta administracyjne	3.520.—
11	Wpływy z imprez dochodowych orkiestry dętej	150.—	11	Częściowa spłata pożyczki W. S. M.	2.500.—
12	Wpływy z koncertów własnych orkiestry dętej i mandolinistów	350.—	12	Powiększenie Funduszu Zapomowego	9.322.—
13	Abonamenty od osób obcych w bibliotece	300.—	13	Inwestycje: zakup fortepianu	3.500.—
14	Ze skarbonek w bibliotece	400.—		zakup epidjaskopu	2.000.—
15	Ofiary dobrowolne na różne cele	1.200.—		urządzenia klubowe	1.500.—
16	" na bibliotekę	600.—		" czyteln.	1.000.—
17	Subsydjum " z Funduszu Społeczno-Wychowawczego	7.000.—		półki dla biblioteki	500.—
18	Na inwestycje z Funduszu Społeczno-Wychowawczego	10.100.—		instrumenty muzyczne	1.100.—
19	Za sprzedane pianino	1.500.—		maszyna do pisania	500.—
20	Za wypożyczanie fortepianu 6×30	180.—	14	różne (nie z Fund. Sp. Wych.)	500.—
21	Zwroty za lokale klubowe	10.—	14	Dopłata w przedszkolu za dzieci pracowników Monopoli Tytoniowego	1.000.—
		47.857.—	15	Dopłata w przedszkolu za dzieci innych członków Stowarzyszenia	1.000.—
			16	Udział w kosztach wydawnictwa „Życie W. S. M.”	800.—
			17	Stypendjum muzyczne imienia ob. T. Rawicz-Lipińskiego	200.—
			18	Nieprzewidziane wydatki	2.853.—
					47.857.—

Przewodniczący Zarządu

(—) ST. SZWALBE

Skarbnik

(—) T. MICHALSKI

KRONIKA

W. S. M.

■ Zebrania dzielnicowe członków W. S. M. W drugiej połowie kwietnia odbyły się dzielnicowe zebrania wyborcze członków dzielnicy czwartej (Vkolonja), piątej (VIII kolonja) i siódmej (niemieszkający Osiedla z nazwiskami od lit. L do Z).

Przebieg zebrań dzielnicy czwartej i piątej miał nieco odmienny charakter, niż innych dzielnic. Na zebraniach te zgłosiły się mianowicie grupy zawodowe członków z innych dzielnic (tytoniowcy, drukarze, tramwajarze) pragnąc wybrać swoich przedstawicieli na Walne Zgromadzenie wspólnie.

W rezultacie na delegatów wybrano z dzielnicy czwartej samych tytoniowców, z dzielnicy piątej drukarzy i tramwajarzy.

Jest rzeczą znamieną, że § 15 nowego Statutu Spółdzielni został wykorzystany nie tylko dla przeprowadzenia przez grupę członków swych mężów zaufania odpowiednio do liczebności danej grupy, lecz również i do narzucenia kandydatów członkom niezorganizowanym danej dzielnicy, których głosy nawet przy powtórnym głosowaniu były więcej rozproszone. Wskazuje to

na potrzebę uwzględniania przy podziale na dzielnice w przyszłości większych grup zawodowych członków Spółdzielni.

Na delegatów zostali wybrani:

Dzielnica czwarta: J. Szemiót, L. Kobyliński, H. Boguszewski, J. Siennicki, A. Jankowski, A. Szastuń, F. Wiktorrek, E. Witman.

Dzielnica piąta: A. Dziarnowski, M. Heinig, J. Siemiński, Wł. Stefanicki, R. Wróblewski, A. Stefanowski, St.

Dzielnica siódma: W. Wohnout, K. Bobowski, J. Strzelecki, B. Dratwa, A. Mankiewicz.

Ogółem we wszystkich zebraniach dzielnicowych wzięło udział 563 członków Spółdzielni, wybierając 39 delegatów na Zgromadzenie Walne. Bezpośrednio delegują swych przedstawicieli instytucje, będące członkami W. S. M. w liczbie 12.

Udział członków w zebraniach dzielnicowych jest wyższy, niż na zgromadzeniach walnych w latach ubiegłych. Jednak więcej niż połowa członków wstrzymała się od decydowania w sprawach Spółdzielni. Szczególniej dotyczy to członków nie mieszkających w naszym Osiedlu na Żoliborzu.

Wobec opóźnienia druku sprawozdania, Walne Zgromadzenie delegatów zostało wyznaczone na 19 czerwca.

■ **W sprawie przydziału mieszkań.** Wszyscy członkowie Spółdzielni, którzy z jakichkolwiek powodów nie wybrali sobie mieszkań, proszeni są o składanie swych życzeń, na piśmie do biura Spółdzielni, lub też wypełnienia zgłoszeń o przydział mieszkań i dokładne podanie o jakie mieszkanie się ubiegają.

Informacje o wolnych mieszkaniach można otrzymać w biurze Spółdzielni (telefon 11-12-18) i w administracji Osiedla (telefon 11-23-53).

■ **O obniżenie oprocentowania kredytów.**

Zarząd Spółdzielni łącznie z Prezydjum Rady Nadzorczej podjął energiczną akcję o obniżenie oprocentowania pożyczek budowlanych i odroczenia terminu rozpoczęcia spłaty tych pożyczek.

Zostały złożone odpowiednie memorjały do Ministerstwa Skarbu i Banku Gospodarstwa Krajowego, nawiązana łączność w tej sprawie z Polskim Towarzystwem Reformy mieszkaniowej i Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Mieszkaniowych i Budowlano-mieszkaniowych.

Polskie Tow. Reformy Mieszkaniowej podejmuje specjalną ankietę celem wykazania rozmiarów zmniejszenia możliwości opłacania komornego przez ludność pracującą Warszawy.

■ **Wystawa mieszkaniowa w ZZK.**

Staraniem Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej zostanie w dniach najbliższych zorganizowana w Domu Kolejarzy przy ul. Czerwonego Krzyża 20 **wystawa mieszkaniowa**, mająca na celu spopularyzowanie spółdzielczości mieszkaniowej wśród pracowników kolejowych. Wystawa zobrazuje ogólnie działalność mieszkaniowo - budowlaną W. S. M., ze szczególnem uwzględnieniem mieszkań najmniejszych, które powstaną w naszej kolonii VII i w jesieni b. r. zostaną oddane do użytku członków. Mamy nadzieję, że wystawa połączona z wycieczkami do naszego osiedla na Żoliborzu, oraz odczytami, spopularyzuje W. S. M. wśród pracowników kolejowych, czego następstwem będzie zdobycie nowego zastępu członków naszej Spółdzielni wśród kolejarzy.

Wystawa zostanie otwarta 22 maja b. r.

Sądzić należy, że wystawą zainteresują się oprócz kolejarzy, także szerokie koła ludności pracującej stolicy, do tej pory nie poinformowane dostatecznie o naszej działalności.

■ **Domki drewniane na polach Bielańskich.**

W lecie b. r. zostanie na Polach Bielańskich otwarta wystawa budownictwa drewnianego. Wystawę organizuje Polskie Tow. Reformy Mieszkaniowej. W ramach tej wystawy zostaną zrealizowane dwa domki wybudowane przez Związek Zawodowy Kolejarzy, jako zaczątek drewnianej kolonii kolejarskiej, jaka ma powstać na Polach Bielańskich. Domki te wybuduje Społeczne Przedsiębiorstwo Budowlane, które następnie zajmie się budową całej kolonii drewnianej kolejarzy.

Osiedle W. S. M.

■ **Zagonki w IV kolonii.**

Projektowane urządzenie zagonków dziecięcych w dziedzińcu IV kolonii spotkało się z protestem dość

licznej grupy mieszkańców. Odbyły się w tej sprawie zebrania delegatów, oraz zebranie informacyjne lokatorów.

Pomimo wyjaśnienia, że zagonki miały być przeznaczone wyłącznie dla dzieci IV kolonii z uprawą kwiatów, większość obecnych na zebraniu informacyjnym wypowiedziała się za skasowaniem zagonków.

Wobec tego Zarząd Spółdzielni postanowił poddać rewizji rozplanowanie dziedzińca IV kategorii i zagonków nie urządzić.

■ **Delegacje kolonii.**

Delegacje kolonii Komisji Administracyjnej już rozpoczęły swą działalność. Skład delegacji na poszczególne kolonie jest następujący: kol. I. J. Libkind, T. Klajndinst; kol. II: A. Burkot, J. Michalska, St. Przybyszewski; kol. III: J. Libkind, Polowa, M. Kułakowski; kol. IV: A. Fotek, M. Białkowska, P. Bartoszewicz; kol. V. A. Ostrowski, Z. Burkotowa, W. Ulanicki.

Kolonia VIII jeszcze delegacji wyznaczonej nie posiada.

We wszelkich sprawach, dotyczących porządku, bezpieczeństwa kolonii, współzycia sąsiedzkiego, ciszy i spokoju na dziedzińcach, schodach, usterek ze strony Administracji Osiedla — winni mieszkańcy kierować się do delegatów wyżej wymienionych.

Dotychczas dyżury wyznaczyły następujące delegacje: kol. I we wtorki od godz. 18 do 19 w lokalu klubowym Stowarzyszenia „Szkłane Domy”; kol. II w poniedziałki i piątki w godz. od 18 do 19 m. 30 w lokalu biura SPB., kol. IV we wtorki w godz. od 18 do 20, w soboty od 17 do 19 w pasztecziarni „Gospody Spółdzielczej”.

Stow. „Szkłane Domy”

■ **Akademja 1 Maja.**

Dorocznym zwyczajem obchodziliśmy i w tym roku święto Robotnicze 1 Maja uroczystą Akademją majową. Przy szczelnie wypełnionej sali wygłoszone było przemówienie przez tow. W. Wohnerouta, ponadto obie orkiestry Stowarzyszenia wykonały pieśni robotnicze, oraz szereg pięknych utworów muzycznych, harmonizujących z nastrojem uroczystym, a przytem prawdziwie wiosennie-radosnym. Na zakończenie artyści teatru Stefana Żeromskiego wykonali fragment „Róży” Żeromskiego, poczem obchód zakończono odegraniem „Międzynarodówki”, zamykając naszą uroczystość pieśnią, w której dominuje potężny akord siły.

Orkiestra dęta w dniu 1 Maja.

W dniu święta Robotniczego nasza orkiestra dęta czynną odegrała rolę. W przeddzień na tarasie I kolonii (na 5 piętrze) odegrała szereg utworów muzycznych, przeplatanych pieśniami robotniczymi. Echo muzyki rozlegało się po całym Osiedlu.

W dniu 1 Maja rankiem na czele pochodu Dzielnicy PPS. „Marymont”, orkiestra kroczyła, wiodąc w takt marsza na miejsce zbiórki, poczem brała udział w pochodzie pierwszomajowym. Następnie po przewiezieniu instrumentów na Żolibórz, niestrudzona nasza orkiestra wzięła udział w Akademii Majowej Stowarzyszenia, wykonując pieśni robotnicze i szereg pięknych utworów muzycznych.

■ **Odczyty.**

Wiosenny sezon odczytowy zbliża się ku końcowi. Jeszcze kilka tylko odczytów będzie wygłoszone w miesiącu bieżącym, poczem nastąpi okres wycieczek i innych rozrywek, dających możność cieszenia się słońcem, przestrzenią i świeżym powietrzem.

W okresie ubiegłym wygłoszone były następujące odczyty: 21. IV. — „Plan miasta, kraju, państwa” — wygłoszony przez W. Wahnouta, 28. IV — „O wyborze zawodu” — przez Fr. Dąbrowskiego, dyrektora Szkoły Spółdzielczej, oraz 12. V. „Współczesne Indie” — przez L. Lasocką.

Oddz. R. T. P. D. na Żoliborzu

■ **Szkoła RTPD.** od przyszłego roku szkolnego obejmie całokształt programu szkoły niższej; otwiera bowiem szósty oddział. Prowadzona jest ona według nowoczesnych założeń wychowawczych i w dalszym ciągu będzie kładła wielki nacisk na sprawę wychowania dzieci. Duży też nacisk kładzie szkoła na umuzykalnienie dzieci, na wychowanie fizyczne, rysunki i t. p. Nauki religii i w roku przyszłym nie będzie.

Lokal szkoły ma być rozszerzony, i dzięki temu higiena będzie utrzymana na odpowiednio wysokim poziomie. Przy szkole, jak i w roku bieżącym czynna będzie poradnia lekarska i psychologiczna.

■ **Świetlica** w dalszym ciągu kontynuuje swoją działalność. Zapisywać się do niej mogą również i dzieci z innych szkół.

■ **Ogród szkolny** założono między III a V kolonją. Pracują w nim dzieci szkolne i świetlicowe.

■ **Zapisy do szkoły** (dzieci od lat 7 do 13) i **przedszkola** (od lat 4 do 6) przyjmuje się od dn. 15 maja b. r. w kancelarii szkoły (I-a Kolonja W. S. M.), w poniedziałki, środy i piątki od g. 17 do 19, oraz we środy od godz. 13 do 14. Przypominamy też rodzicom dzieci obecnie uczęszczającym do szkoły i przedszkola, że należy wznowić zapisy na rok przyszły.

■ **Popis szkolny** dla rodziców odbędzie się w niedzielę, dn. 29 b. m., o g. 11, w dużej sali I Kol. W. S. M. Wstęp za zaproszeniami.

■ **Półkolonie RTPD.** będą zorganizowane również i w roku bieżącym, dzięki temu, iż udało nam się otrzymać odpowiedni teren — na którym dzieci pod odpowiednią opieką będą mogły spędzać całe dnie.

Koło Czynnych Kooperatystek

■ **Walne Zebranie.**

W dniu 27 kwietnia r. b. odbyło się walne roczne zebranie członków Koła Czynnych Kooperatystek.

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności na rok 1931; dokonano zmiany w regulaminie, polegających na wprowadzeniu do organów rządzących instytucji rady nadzorczej (dotychczas prace kierownicze wypełniał tylko zarząd) i dodania punktu, uprawniającego

Koło do prowadzenia agend gospodarczych za pośrednictwem sekcji, działających na podstawie szeroko pojętego samorządu.

Przeprowadzono wybory do Zarządu i Rady. W skład Zarządu wchodzi ob. ob.: Michalska, Ostrowska, Lasowska, Święcicka; do Rady Nadz.: ob. ob.: Przybyszewska, Girjotasowa, Stefanowska, Lewowa, Orsetti, Konicowa, Burkotowa, Filipczakowa.

Uchwalono plan pracy na przyszłość, który w krótkich zarysach przedstawia się jak następuje.

1. Akcja letniskowa.
2. Propaganda w sprawie „Gospody Spółdzielczej”.
3. Ścisła współpraca z Klubem Kobiet „Szklanych Domów”.
4. Kontynuowanie działalności palni.
5. Przygotowywanie gruntu do zorganizowania „Spółdzielni Pracy”.

Kino „Żoliborz”

■ **Kino na dożywianie dzieci bezrobotnych** na terenie W. S. M. wyświetlać będzie w dn. 20, 21 i 22 maja film p. t. „Swawolne studentki” z Bessie Lave. Choćby ze względu na cel — wszyscy mieszkańcy W. S. M. powinni na tym filmie być obecni.

Gospoda Spółdzielcza

■ **Walne Zebranie członków „Gospody Spółdzielczej”** odbyło się dn. 11. V. przy licznych udziale członków i dużym zainteresowaniu kobiet - mieszkanek Osiedla. Zatwierdzono bilans i sprawozdania z działalności za rok 1931 oraz dokonano wyboru nowych władz. Do Rady Nadzorczej weszli St. Szwalbe, J. Michalska, Z. Lasowska, B. Hubrich, A. Rozwadowski, J. Muras.

Zarząd stanowią: Kazimierz Czajkowski (kierownik), Jakób Bajurski, zastępca.

■ **Domek cemunitowy w IV Kolonji** został przyjęty z rąk poprzednika przez „Gospodę Spółdzielczą”. Przeprowadzono remont i odnowiono całe pomieszczenie. Mieszkańcy IV i nawet III Kolonji mają możność zapatrywać się obecnie we wszystkie niezbędne produkty spożywcze działu kolonjalnego we własnym sklepie.

We własnym, gdyż prowadzonym przez spółdzielnię, członkiem której każdy może i powinien zostać.

Tow. Przyjaciół Żoliborza

■ **Nowy Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Żoliborza.**

Na walnym zebraniu, odbytem 25.IV b. r., wybrano nowy Zarząd Tow. Przyjaciół Żoliborza, który ukonstytuował się, jak następuje: przewodniczący ob. **Karol Heczeko**, zastępcy przewodniczącego ob. **Wacław Januszewski** i ob. **Jan Strzelecki**, sekretarz ob. **Józef Gonerko**, skarbnik ob. **Stefan Zbrożyna**, zast. skarbnika ob. **Piotr Wodzicki**. Członkowie Zarządu ob. ob.: **Leon Wl. Biegeleisen**, **Witold Gielżyński**, **Karol Pstruszeński**, **Jan Sztromajer**, **Wiesław Wahnout**. Zastępcy ob. ob.: **Saturin Dąbrowski**, **Jan Jabłoński**, **Jan Sarmacki**. Komisja

Rewizyjna ob. ob.: **Kazimierz Tolwiński, Henryk Inlander, Azryel Wallach.** Zastępcy. **Edward Marchand i Antoni Wójtowicz.**

Teatr im. St. Żeromskiego

■ „Sobowtór“ w Teatrze im. Stefana Żeromskiego. Ostatnią nowością, wystawioną przez ruchliwy zespół **Ireny Solskiej** w naszym regionalnym teatrze w sali I kolonji W. S. M., był „Sobowtór“, tragicfarsa młodej autorki dramatycznej p. **Morawskiej**. Sztuka, którą ujrzelśmy w naszym studio teatralnym, wyróżnia się niebanalnym wątkiem dramatycznym, utrzymującym widzów przez cały czas przedstawienia w napięciu, oraz umiejętnym powiązaniem epizodów komicznych z całością akcji. Świadczy to o wnikliwości autorki, która na kanwie tragicznych przeżyć jej bohaterów, potrafiła jednak rozrzucić szereg momentów humorystycznych, przypominających nam — jak w życiu — że śmieszność jest taksamo cechą arcyłudzka, jak ból i tragizm i że nie są od niej wolne nawet najbardziej dramatyczne sytuacje. Interesujące widowisko sceniczne p. **Morawskiej** zostało odegrane znakomicie przez młody zespół teatru im. Żeromskiego, dzięki czemu spotkało się z gorącym przyjęciem publiczności i całej prasy warszawskiej.

■ Ukonstytuowanie się spółdzielni teatru im. Stefana Żeromskiego.

Zespół p. **Ireny Solskiej** ukonstytuował się ostatecznie jako **spółdzielnia pracy**.

Na walnym zebraniu dokonano wyboru władz, do których weszli: **Irena Solska, Szczepan Baczyński** i red. **Świerczewski**, jako Zarząd, oraz **Ludwik Solski, Leon Schiller, Wiesław Wahnout, Szymon Syrkus** i **Artur Górski** jako Rada Nadzorcza.

Teatr pragnie pozostać regionalną placówką żoliborską, aby jednak dać możliwość korzystania zeń także i mieszkańcom śródmieścia, będzie przez trzy dni w tygodniu dawał przedstawienia w sali przy ul. **Boduena 4**.

Głosy Czytelników

■ Zło w osiedlu.

Dnia 23 kwietnia b. r. o godzinie 12-tej w nocy — pisze nam do redakcji jeden z lokatorów naszego osiedla ob. P. N. — zostałem zbudzony hałasem i śpiewami kilkunastu osób, dochodzącymi z jednego z sąsiednich mieszkań, wraz ze mną przebudziła się cała moja rodzina, ponieważ zaś śpiewy nie ustawały, byłem zmuszony udać się do dozorczy, aby wraz z nim interwenjować u rozbawionych sąsiadów. Gdy zapukaliśmy do drzwi odnośnego mieszkania, jego gospodyni była naszą wizytą bardzo zdziwiona i na naszą prośbę o spokój o tak późnej porze, miała tylko jedną odpowiedź, czy mnie w moim mieszkaniu nie wolno się bawić?

Interwencja nasza nie odniosła skutku. Po naszym odejściu „zabawa“ trwała w najlepsze nadal, wobec czego nie pozostawało nam nic innego, jak czekać aż się goście miłej sąsiadeczki — wybawią.

Oczywiście, śmiech, wesele i śpiewy są rzeczą dobrą i przyjemną, ale o właściwej porze. W każdym razie nie o 12-tej w nocy! Przecież osiedle nasze zamieszkałe jest przez ludzi pracy, którym należy się dobrze zasłużony wypoczynek nocny. Musimy stanowczo domagać się, aby prawo do wypoczynku nie było nam rabowane przez sąsiadów. Dbać o to muszą zarówno sami lokatorzy, jak i administracja Osiedla.

KOMUNIKATY

WALNE ZEBRANIE „SZKLANYCH DOMÓW“

Zarząd Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Lokatorów Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej „Szklane Domy“, powiadamia, że **Walne Zebranie członków Stowarzyszenia** odbędzie się dnia 19 maja 1932 r. w I kolonji W.S.M. na Żoliborzu o godz. 18 m. 30 w I terminie i o godz. 19 w II terminie z następującym porządkiem dziennym:

1. Wybór Prezydium.
2. Odczytanie protokołu Walnego Zebrania.
3. Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
4. Zatwierdzenie bilansu.
5. Preliminarz budżetowy na 1932 rok.
6. Uzupełniające wybory do Zarządu i wybory do Komisji Rewizyjnej.
7. Ewentualne wolne wnioski.

Zarząd Stowarzyszenia „Szklane Domy“.

KONCERT-PORANEK.

Dn. 26 b. m. o godz. 12-tej odbędzie się w sali I-szej kolonji koncert, zorganizowany przez Klub Propagandy Estetyki i Piękna — z którego dochód przeznaczają się na dożywianie głodujących dzieci Osiedla.

Protectorat nad koncertem objął zarząd „Szklane Domy“ oraz R. T. P. D. Program wypełnią wybitne siły stolicy: **Tola Mankwiczówna**, art. teatru „Morskie Oko“, **Janusz Peplawski** (tenor) art. Opery, **T. Gocłowski** (wiolonczela), art. Opery, **Ewa Wiernikówna** (fortepjan), Orkiestra mandolinistów pod dyr. **M. Rogoszczenki** oraz niezrównany w swym repertuarze **Władysław Walter**.

Wszystkie miejsca w cenie 50 gr. i 1 zł.

Redaktor odpowiedzialny: **ST. TOŁWIŃSKI**, WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ, UL. ANDRZEJA TOWIAŃSKIEGO 7, M. 1

Wydawca: **WARSZAWSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA**, WARSZAWA, UL. DŁUGA 19.

Odbito w drukarni „Robotnik“, Warecka 7.